

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЮРИДИЧНОЇ І ПРАВООХОРОННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ПОДОЛАННЯ НАСЛІДКІВ ЗБРОЙНОЇ АГРЕСІЇ

УДК 005.52:796.015.132:342

DOI 10.31733/2078-3566-2022-6-548-554

Ірина ЛУЦЕНКО[©]

кандидат наук з фізичного
виховання та спорту, доцент
(Університет митної справи та фінансів,
м. Дніпро, Україна)

АНАЛІЗ РІВНЯ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВЛЕНOSTІ СТУДЕНТІВ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 262 «ПРАВООХОРОННА ДІЯЛЬНІСТЬ»

Здійснено теоретичний аналіз наукової та навчально-методичної літератури з визначеного напрямку дослідження. Представлено результати педагогічного експерименту щодо порівняльного аналізу рівня фізичної підготовленості студентів першого курсу Університету митної справи та фінансів спеціальності 262 «Правоохоронна діяльність» за 2020-2022 роки, з урахуванням особливостей організації навчального процесу (онлайн-, офлайн-навчання через карантин та воєнний стан). Науково обґрунтовано залежність між зниженням спеціально організованої рухової активності і погіршенням рівня фізичної підготовленості студентської молоді, зокрема майбутніх правоохоронців.

Ключові слова: фізичне виховання, здоров'я, рухова активність, рівень фізичної підготовленості, правоохоронець, заклад вищої освіти.

Постановка проблеми. Фізичне виховання – спеціалізований педагогічний процес цілеспрямованого систематичного впливу на людину фізичними вправами, силами природи, гігієнічними факторами з метою всебічного розвитку особистості, формування ціннісних орієнтацій на зміцнення здоров'я, розвиток фізичних якостей, удосконалення морфологічних і функціональних можливостей життєво важливих рухових навичок, умінь і пов'язаних із ними знань, забезпечення готовності людини до активної участі у суспільному, виробничому і культурному житті [7].

Здоров'я людини – найдорожчий скарб, джерело радості, щасливого життя. Всесвітня організація охорони здоров'я визначає здоров'я як «стан повного фізичного, душевного і соціального благополуччя, а не тільки відсутність хвороб і фізичних дефектів». Охорона здоров'я громадян – одне із завдань держави [15]. Фізичне виховання (фізична культура) у закладах освіти – чи не єдиний чинник, що повною мірою може впливати на покращання, відновлення, підтримання здоров'я дітей, юнаків та студентської молоді.

Аналіз публікацій, в яких започатковано вирішення цієї проблеми. На сьогоднішній день існує незліченна кількість наукових робіт різного ступеня значущості, в яких наголошено на важливості впровадження фізичного виховання у педагогічний процес, зокрема, закладів вищої освіти. Фундаментальні дослідження докторів наук Т. Круцевич, Н. Москаленко, Г. Апанасенко, В. Приходько, В. Кашуби, М. Дутчака та багатьох інших присвячені проблемам стану здоров'я учнівської та студентської молоді, фізичного розвитку, фізичної підготовленості, мотивації до занять фізичними вправами тощо.

На рівні держави розроблено і впроваджено нормативно-правові акти, що регламентують фізкультурно-оздоровчу та спортивну діяльність українського суспільства, зокрема: Закон України «Про фізичну культуру і спорт», «Концепція

© І. Луценко, 2022

ORCID iD: <https://orcid.org/0000-0001-9259-8203>

Researcher iD: W-4441-2017

irinaucf@gmail.com

розвитку щоденного спорту в закладах освіти», «Державна національна програма «Освіта» (Україна ХХІ століття), «Цільова комплексна програма «Фізичне виховання – здоров'я нації»», «Національна доктрина розвитку освіти», програма Президента України Володимира Зеленського «Здорова Україна» та ін. [3-4; 13; 16; 20].

На жаль, останніми роками спостерігається негативна тенденція щодо кількості та якості освітнього процесу з дисципліни «Фізичне виховання». Одним із чинників, що сприяв цьому процесу, було скасування у грудні 2019 року наказу Міністерства освіти і науки України «Про затвердження Положення про організацію фізичного виховання і масового спорту у вищих навчальних закладах» від 11.01.2006 № 4 [12].

На практиці, внаслідок певної автономії навчальних закладів і відсутності регламентуючого нормативного документа, керівництво навчальних закладів має право приймати рішення щодо обсягу навчальних годин з тієї чи іншої дисципліни. За таких обставин фізичне виховання переважно залишається з мінімумом або взагалі без навчального навантаження.

Ще одним несприятливим моментом для суспільства, зокрема для освітян, стало запровадження на початку 2020 року карантину, спричиненого пандемією COVID-19, та воєнного стану на початку 2022 року. Більшість сфер буття людей, незалежно від віку, модифікувалися або перейшли в інший формат. Дитячі садки, заклади середньої, професійно-технічної та вищої освіти майже стовідсотково перейшли на дистанційну форму організації освітнього процесу.

Це призвело до погіршення соціальних умов життя; несвоєчасного та недостатнього медичного забезпечення; розладів харчової поведінки; неналежного рівня організації побуту, навчання, відпочинку; соціального дистанціювання [1; 9; 18-19]; зниження рівня рухової активності [6; 8; 10]; негативного впливу на психоемоційний стан [2].

Для випускників спеціальності 262 «Правоохоронна діяльність», згідно зі Стандартом вищої освіти України, передбачено спеціальні компетентності щодо: здатності забезпечувати законність та правопорядок, безпеку особистості та суспільства, протидіяти нелегальній (незаконній) міграції, тероризму та торгівлі людьми; здатності ефективно забезпечувати публічну безпеку та порядок; здатності забезпечувати охорону об'єктів державної власності, державну охорону органів державної влади України та безпеку взятих під захист осіб, охорону фізичних осіб та об'єктів приватної і комунальної власності; здатності у передбачених законом випадках застосовувати засоби фізичного впливу, спеціальні засоби та вогнепальну зброю, тактичні прийоми під час службової діяльності в разі отримання інформації чи безпосереднього виявлення ознак правопорушення, перебуваючи на місці події та в інших службових ситуаціях, а також здатності надавати домедичну допомогу [17]. Звісно, ці компетенції передбачають належний рівень фізичної підготовки майбутнього правоохоронця.

Вищезазначене спонукало нас до проведення довгострокового наукового дослідження, що виконувалось відповідно до тематичного плану наукових досліджень Університету митної справи та фінансів на 2020–2023 рр. за темою: «Оптимізація організації фізичного виховання у ЗВО. Моніторинг фізичного стану студентів у процесі фізичного виховання» (номер державної реєстрації 0120U101468).

Мета дослідження: визначити рівень та провести порівняльний аналіз фізичної підготовленості студентів першого курсу (2020, 2021, 2022 рр.), що навчаються за спеціальністю 262 «Правоохоронна діяльність».

Учасники. В дослідженні взяли участь студенти першого курсу Університету митної справи та фінансів, спеціальність 262 «Правоохоронна діяльність»: 29 людей – набір 2020–2021 навчального року; 31 людина – набір 2021–2022 навчального року; 30 людей – набір 2022–2023 навчального року.

Організація дослідження. Дослідження було проведено в чотири етапи протягом 2020–2022 рр.: перші три етапи передбачали збір та обробку даних за кожною вибіркою студентів у відповідні роки, четвертий – узагальнення, порівняльний аналіз, висновки та перспективу подальших досліджень.

Методи дослідження. Для розв'язання поставленої мети під час дослідження використовувалися теоретичні, практичні та загальноприйняті методи математичної статистики. Розрахунки виконувалися на персональному комп'ютері з використанням пакету стандартних програм MS Excel (2010), Statistica 10.0.

Виклад основного матеріалу. Як зазначалося, фізичне виховання – багатогранний педагогічний процес покликаний вирішувати завдання зміцнення

здоров'я, розвитку фізичних якостей, формування вмінь, навичок тощо. Важливими у цьому процесі є усвідомлене бажання і мотивація до занять фізичними вправами задіяного контингенту, в нашому випадку – студентської молоді. Саме тому, окрім основного етапу дослідження щодо оцінки рівня фізичної підготовленості, нами було проведено два опитування студентів стосовно: інтересів і мотивів до занять фізичними вправами, зокрема, у межах обов'язкової дисципліни за розкладом «Фізичне виховання (спеціалізація)»; рівня фізичної активності (згідно з власними спостереженнями).

У ході дослідження встановлено, що одним із важливих мотивів відвідування занять із фізичного виховання є зацікавленість і ставлення в цілому до цього предмета (рис. 1).

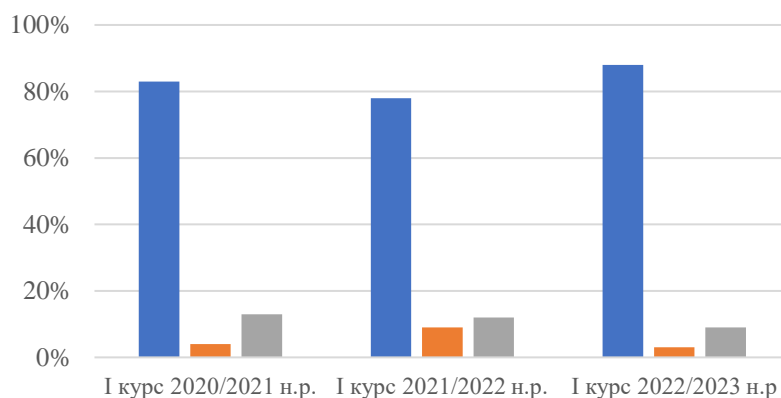

Рис. 1. Ставлення студентів до дисципліни «Фізичне виховання (спеціалізація)», де: ■ – позитивне; ■ – негативне; ■ – не визначились

Окремо необхідно зазначити, що протягом проведення експерименту кожен рік набору відбувалися зміни щодо кількості кредитів ЄКТС із дисципліни «Фізичне виховання (спеціалізація)». Безпосереднє аудиторне навантаження для студентів набору 2020 р. – 4 кредити, 2021 р. – 3 і 2022 р. – 2. Відповідно два, півтора і рік на вивчення дисципліни за тижневого навантаження у 2 години.

З одного боку, ми бачимо доволі високий відсоток студентів, які мають позитивне ставлення до дисципліни, з іншого, аналіз анкет опитування виявив, що більшість студентів, а саме 85–90 %, незалежно від року набору, незадоволені таким маленьким обсягом годин, передбачених навчальними планами для спеціально організованої фізичної активності. Більш того, лише майже чверть із них була проведена в офлайн-форматі, а після, через карантин та воєнний стан, – онлайн. Майже 78% опитаних вважають, що у правоохоронців фізичне виховання, як обов'язкова навчальна дисципліна, має опановуватися протягом усього періоду навчання.

Ще одним важливим етапом дослідження було опитування щодо самостійної, суб'єктивної (без спеціальних методик) оцінки рівня рухової активності протягом місяця (рис. 2).

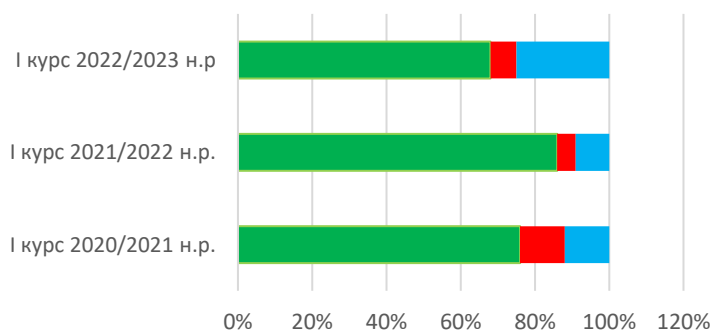

Рис. 2. Самостійна, суб'єктивна оцінка студентами рівня рухової активності, де: ■ – достатня; ■ – недостатня; ■ – не визначились

Якщо орієнтуватися лише на показники рис. 2, картина доволі непогана, але детальний аналіз відповідей дає прямо протилежну ситуацію, а саме: понад 60 % опитаних вважають, що займатися фізичними вправами лише на обов'язкових заняттях за

розкладом достатньо; 23 % студентів додатково займаються у спортивних секціях; 7 % – самостійно вдома. Більшість опитаних – 74% майже весь день проводять вдома за комп'ютером чи телефоном, 18 % один-два рази на тиждень роблять невеликі прогулянки пішки. Що особливо цікаво, лише трохи менше 6% опитаних займаються різними видами єдиноборств, боротьби, силовими видами спорту. 64% студентів зазначили, що не мають необхідних знань для правильної організації самостійних занять фізичними вправами, а відвідувати спортивні клуби, фітнес-центри не можуть через брак фінансів, вільного часу, відсутність компанії тощо.

Основний етап дослідження – оцінка рівня фізичної підготовленості – проводився на початку кожного навчального року (у 2020, 2021, 2022 рр.). Для цього використовувалися тести і нормативи щорічного оцінювання фізичної підготовленості населення, затверджені Міністерством молоді та спорту України [11; 14].

Наведені у таблиці 1 дані відображають кількісні показники за кожним нормативом, а також дозволяють бачити відмінності, залежно від року набору студентів.

Таблиця 1

Показники рівня фізичної підготовленості студентів, спеціальність 262 «Правоохоронна діяльність»

Показники	Статистичні характер	2020–2021 н. р. (n=29)	2021–2022 н. р. (n=31)	2022–2023 н. р. (n=31)
Човниковий біг 4x9 м, с	–	9,7	9,5	9,9
	χ			
	S	0,53	0,45	0,39
	v%	4,55	5,42	5,34
Стрибок у довжину з місця, см	–	218,4	208,5	210,7
	χ			
	S	15,04	12,31	12,24
	v%	10,76	5,74	17,6
Підтягування на перекладені, разів	–	9,12	6,35	4,52
	χ			
	S	4,15	3,33	2,31
	v%	40,99	51,77	55,64
Піднімання тулуба в положення сидячи за 1 хв., разів	–	42,52	36,79	32,48
	χ			
	S	4,96	4,14	3,88
	v%	16,19	12,62	17,43
Нахил тулуба вперед із положення сидячи, см	–	7,23	6,41	3,28
	χ			
	S	3,56	3,41	3,12
	v%	43,16	54,68	51,35

Аналіз отриманих даних дозволяє констатувати низький рівень фізичної підготовленості студентів майже за всіма показниками, загальна оцінка рівня фізичної підготовленості – «незадовільно». Неприємно вражають показники розвитку гнучкості і сили, оскільки великий відсоток студентів мають результат 0 або -0.

Висновки. Вищевикладене дозволяє дійти таких узагальнень:

– студенти, які навчаються за спеціальністю 262 «Правоохоронна діяльність», на відміну від інших студентів, повинні мати більш досконалу фізичну форму і більш високий рівень фізичної підготовленості, оскільки це є умовою успішного виконання посадових обов'язків правоохоронця;

– всебічний розвиток студентів, зміцнення їх здоров'я і підтримка високого рівня фізичних можливостей має відбуватися протягом всього періоду навчання у закладі вищої освіти – 78% опитаних підтримують цю позицію. Необхідно враховувати потреби, інтереси і мотиви молодих людей до занять фізичними вправами у навчальний та позанавчальний час;

– сучасна студентська молодь, зокрема, контингент дослідження, має критично низький рівень рухової активності, що, безумовно, призведе до погіршення стану здоров'я, виникнення нових і загострення існуючих хвороб, зниження працездатності, погіршення психоемоційного стану;

– зміни в організації освітнього процесу, що відбулися через карантинні заходи

та воєнний стан, а саме перехід на дистанційну форму проведення занять, призвели до ще більшого зменшення проміжку часу, котрий студент проводить активно. Це негативно відобразилося на показниках рівня фізичної підготовленості студентів, що доведено в межах цього дослідження. Показники не тільки знаходяться на низькому рівні, але й мають тенденцію до погіршення з року в рік.

Перспективами подальших досліджень вбачаємо широкий спектр питань, серед яких: проведення більш детального аналізу мотивацій і зацікавленості студентів щодо занять фізичними вправами у навчальний та позанавчальний час; розробка і впровадження методик самостійних занять для студентів спеціальності 262 «Правоохоронна діяльність» з метою підтримання достатнього рівня фізичної підготовленості в довгостроковій перспективі; проведення додаткових досліджень показників фізичного розвитку і функціонального стану студентів тощо.

Список використаних джерел

1. Андрєєва О. В., Дутчак М. В., Благий О. Л. Теоретичні засади оздоровчо-рекреаційної рухової активності різних груп населення. *Теорія і методика фізичного виховання і спорту*. 2020. № 2. С. 59–66.
2. Глоба Т. А. Аналіз проведення занять з фізичної культури з використанням дистанційного навчання та його вплив на спосіб життя студентської молоді, спричинений COVID-19. *Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. Педагогічні науки*. 2021. № 2(340). Ч. 1. С. 84–97.
3. Про фізичну культуру і спорт : Закон України від 24.12.1993. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3808-12#Text>.
4. Про Державну національну програму «Освіта» («Україна XXI століття») : постанова Кабінету Міністрів України від 03.11.1993 № 896. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/896-93-%D0%BF#Text>.
5. Концепція розвитку щоденного спорту в закладах освіти : наказ МОН, Мінмолодьспорт від 27.10.2021 р. № 1141/4088. URL : http://osvita.ua/legislation/Ser_osv/85327/.
6. Круцевич Т. Двигательная активность и качество жизни человека в современном обществе. *Спортивный вестник Придніпров'я*. 2018. № 1. С. 175–185.
7. Круцевич Т. Ю., Безверхня Г. В. Рекреация у фізичній культурі різних груп населення : навч. посібник. Київ: Олімп. л-ра, 2010. С. 17.
8. Луценко І. М., Долбишева Н. Г. Рухова активність студентської молоді в умовах сьогодення. *Фізичне виховання та спорт*. 2022. № 1. С. 28–34.
9. Малахова Ж. Організація фізичного виховання під час дистанційного навчання у закладах вищої освіти. *Спортивный вестник Придніпров'я*. 2022. № 1. С. 49–59.
10. Москаленко Н., Кошелева О., Татарченко Л., Рузанов В., Максимов А. Особливості впливу рухової активності на психофізичний стан здобувачів вищої освіти. *Спортивный вестник Придніпров'я*. 2022. № 2. С. 45–56.
11. Про затвердження тестів і нормативів для осіб, щорічне оцінювання фізичної підготовленості яких проводиться на добровільних засадах, Інструкції про організацію його проведення та форми Звіту про результати його проведення : наказ Міністерства молоді та спорту України від 04.10.2018 № 4607. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1207-18#n12>.
12. Про визнання таким, що втратив чинність, наказу Міністерства освіти і науки України від 11 січня 2006 року № 4 : наказ Міністерства освіти і науки України від 16.12.2019 р. № 1572. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0076-20#Text>.
13. Про Національну доктрину розвитку освіти : Указ Президента України від 17.04.2002 р. № 347/2002. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/347/2002#Text>.
14. Про затвердження Порядку проведення щорічного оцінювання фізичної підготовленості населення України : постанова Кабінету Міністрів України від 09.12.2015 № 1045. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1045-2015-%D0%BF#Text>.
15. Преамбула до Конституції Всесвітньої організації охорони здоров'я, затверджена на Міжнародній конференції з питань охорони здоров'я, Нью-Йорк, 19-22 червня 1946 року; підписана 22 липня 1946 року представниками 61 країни (Архівні документи Всесвітньої організації охорони здоров'я, № 2, стор. 100), введена в дію 7 квітня 1948 року.
16. Президент України Володимир Зеленський дав старт загальнонаціональній програмі «Здорова Україна». URL : <https://mms.gov.ua/news/prezident-ukrayini-volodimir-zelenskij-dav-start-zagalnonacionalnij-programi-zdorova-ukrayina>.
17. Стандарт вищої освіти України за спеціальністю 262 «Правоохоронна діяльність», галузь знань 26 «Цивільна безпека», для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. URL : <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/2022/Standarty.Vyshchoyi.Osvity/Zatverdzeni.Standarty/01/31/262-Pravookhor.diyaln-bak.31.01.22.pdf>.
18. Філатова З. І., Євтушок М. В., Антонець Б. Р. Сучасні підходи до підвищення рухової активності студентів ЗВО засобами навчання плавання. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова*. 2021. Вип.К(131). С. 401–405.
19. Храмова В., Латишев М. Рухова активність студентів. *Фізична культура і спорт: досвід та перспективи : матеріали 3-ої Міжнар. наук.-практ. конф.* (м. Чернівці, 8-9 квіт. 2021 р.,). Чернівці : Чернівський нац. ун-т ім. Ю. Федьковича. 2021. С. 135–136.
20. Цільова комплексна програма «Фізичне виховання – здоров'я нації»: затверджена Указом Президента України від 01.09.1998 № 963/98. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/963%D0%B0/98#Text>.

Надійшла до редакції 13.03.2023

References

1. Andrieieva, O. V., Dutchak, M. V., Blahii, O. L. (2020) Teoretychni zasady ozdorocho-rekreatsinoi rukhovoï aktyvnosti riznykh hrup naselennia [Theoretical principles of health and recreational motor activity of different population groups]. *Teoriia i metodyka fizychnoho vykhovannia i sportu*. № 2, pp. 59–66. [in Ukr.].
2. Hloba, T. A. (2021) Analiz provedennia zaniat z fizychnoi kultury z vykorystanniam dystantsiinoho navchannia ta yoho vplyv na sposib zhyttia studentskoi molodi, sprychynenyi COVID-19 [Analysis of conducting physical education classes using distance learning and its impact on the lifestyle of student youth caused by COVID-19]. *Visnyk Luhanskoho natsionalnoho universytetu imeni Tarasa Shevchenka. Pedahohichni nauky*. № 2(340). Ch. 1. P. 84–97. URL : [https://doi.org/10.12958/2227-2844-2021-2\(340\)-1-84-97](https://doi.org/10.12958/2227-2844-2021-2(340)-1-84-97). [in Ukr.].
3. Pro fizychnu kulturu i sport [About physical culture and sports] : Zakon Ukrainy vid 24.12.1993 r. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3808-12#Text>. [in Ukr.].
4. Pro Derzhavnu natsionalnu prohramu «Osvita» («Ukraina XXI stolittia») [About the State National Program "Education" ("Ukraine of the 21st Century")] : postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 03.11.1993 r. № 896. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/896-93-%D0%BF#Text>. [in Ukr.].
5. Kontsepsiia rozvytku shchodennoho sportu v zakladakh osvity [The concept of the development of daily sports in educational institutions] : Nakaz MON, Minmolodsport vid 27.10.2021 r. URL: http://osvita.ua/legislation/Ser_osv/85327/. [in Ukr.].
6. Krutsevych, T. (2018) Dvyhatelnaia aktyvnost y kachestvo zhyzny cheloveka v sovremennom obshchestve [Motional activity and quality of human life in modern society]. *Sportyvnyi visnyk Prydniprovia*. № 1, pp. 175–185.
7. Krutsevych, T. Yu., Bezverkhnia, H. V. (2010) Rekreatsiia u fizychnii kulturi riznykh hrup naselennia [Recreation in physical culture of different population groups] : navch. posibnyk. Kyiv : Olimp. 1-ra. P. 17. [in Ukr.].
8. Lutsenko, I. M., Dolbysheva, N. H. (2022) Rukhova aktyvnist studentskoi molodi v umovakh sohodennia [Motor activity of student youth in today's conditions]. *Fizyчне vykhovannia ta sport*. Zaporizhzhia : Vydavnychiy dim «Helvetyka». № 1. P. 28–34. [in Ukr.].
9. Malakhova, Zh. (2022) Orhanizatsiia fizychnoho vykhovannia pid chas dystantsiinoho navchannia u zakladakh vyshchoi osvity [Organization of physical education during distance learning in institutions of higher education]. *Sportyvnyi visnyk Prydniprovia*. № 1, pp. 49–59. [in Ukr.].
10. Moskalenko, N., Kosheleva, O., Tatarchenko, L., Ruzanov, V., Maksymov, A. (2022) Osoblyvosti vplyvu rukhovoï aktyvnosti na psykho-fizychnyi stan zdobuvachiv vyshchoi osvity [Peculiarities of the influence of motor activity on the psychophysical state of higher education students]. *Sportyvnyi visnyk Prydniprovia*. № 2, pp. 45–56. [in Ukr.].
11. Pro zatverdzhennia testiv i normatyviv dlia osib, shchorichne otsiniuvannia fizychnoi pidhotovlenosti yakykh provodytsia na dobrovilnykh zasadakh, Instruksii pro orhanizatsiiu yoho provedennia ta formy Zvitu pro rezultaty yoho provedennia [On the approval of tests and standards for persons whose annual assessment of physical fitness is conducted on a voluntary basis, Instructions on the organization of its conduct and forms of the Report on the results of its conduct] : nakaz Ministerstva molodi ta sportu Ukrainy vid 04.10.2018 № 4607. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1207-18#n12>. [in Ukr.].
12. Pro vyznannia takym, shcho vtratyt chynnist, nakazu Ministerstva osvity i nauky Ukrainy vid 11 sichnia 2006 roku № 4 [On the recognition as invalid of the order of the Ministry of Education and Science of Ukraine dated January 11, 2006 No. 4] : nakaz Ministerstva osvity i nauky Ukrainy vid 16.12.2019 № 1572. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0076-20#Text>. [in Ukr.].
13. Pro Natsionalnu doktrynu rozvytku osvity [About the National Doctrine of Education Development] : Ukaz Prezzydenta Ukrainy vid 17.04.2002 № 347/2002. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/347/2002#Text>. [in Ukr.].
14. Pro zatverdzhennia Poriadku provedennia shchorichnoho otsiniuvannia fizychnoi pidhotovlenosti naselennia Ukrainy [On the approval of the Procedure for the annual assessment of the physical fitness of the population of Ukraine] : postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 09.12.2015 № 1045. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1045-2015-%D0%BF#Text>. [in Ukr.].
15. Preambula do Konstytutsii Vsesvitnoi orhanizatsii okhorony zdorovia, zatverdzhena na Mizhnarodnii konferentsii z pytan okhorony zdorovia, Niu-York, 19-22 chervnia 1946 roku; pidpysana 22 lypnia 1946 roku predstavnykamy 61 krainy (Arkhivni dokumenty Vsesvitnoi orhanizatsii okhorony zdorovia, № 2, stor. 100), vvedena v diiu 7 kvitnia 1948 roku.
16. Prezzydent Ukrainy Volodymyr Zelenskyi dav start zahalnonatsionalnii prohrami «Zdorova Ukraina» [President of Ukraine Volodymyr Zelenskyy launched the nationwide program "Healthy Ukraine"]. URL : <https://mms.gov.ua/news/prezident-ukrayini-volodimir-zelenskij-dav-start-zagalnonacionalnij-programi-zdorova-ukrayina>. [in Ukr.].
17. Standart vyshchoi osvity Ukrainy za spetsialnistiu 262 «Pravookhoronna diialnist», haluz znan 26 «Tsyvilna bezpeka», dlia pershoho (bakalavrskoho) rivnia vyshchoi osvity [Standard of higher education of Ukraine in specialty 262 "Law enforcement activity", branch of knowledge 26 "Civil security", for the first (bachelor's) level of higher education]. URL : <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/2022/Standarty.Vyshchoyi.Osvity/Zatverdzeni.Standarty/01/31/262-Pravookhor.diyaln-bak.31.01.22.pdf>. [in Ukr.].
18. Filatova, Z. I., Yevtushok, M. V., Antonevych, B. R. (2021) Suchasni pidkhody do pidvyshchennia rukhovoï aktyvnosti studentiv ZVO zasobamy navchannia plavannia [Modern approaches to increasing the physical activity of students of higher education institutions by means of teaching swimming]. *Naukovyi chasopys NPU imeni M. P. Drachomanova*. Vyp. 3K(131), pp. 401–405. [in Ukr.].

19. Khrantsova, V., Latyshev, M. (2021) Rukhova aktivnist studentiv [Motor activity of students]. *Fizychna kultura i sport: dosvid ta perspektyvy: materialy 3-oyi Mizhnar. nauk.-prakt. konf.* (m. Chernivtsi, 8-9 kvit.a 2021 r.), Chernivtsi : Chernivetskyi nats. un-t im. Yu. Fedkovycha. P. 135–136. [in Ukr.].

20. Tsilova kompleksna prohrama «Fizyчне vykhovannia – zdorovia natsii [Targeted comprehensive program «Physical education – health of the nation»] : zatverdzhena Ukazom Prezydenta Ukrainy vid 01.09.1998 № 963/98. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/963%D0%B0/98#Text>. [in Ukr.].

ABSTRACT

Iryna Lutsenko. Analysis of physical fitness level of students of specialty 262 «Law enforcement activities». In the article, a theoretical analysis of scientific and educational-methodical literature related to the direction of research is carried out.

The author states that in recent years there has been a negative trend in the quantity and quality of the educational process in the discipline "Physical Education". One of the factors that contributed to this process was the cancellation in December, 2019 of the order of the Ministry of Education and Science of Ukraine "On approval of the Regulation on the organization of physical education and mass sports in higher educational institutions" of January 11, 2006. In practice, due to a certain autonomy of educational institutions and the absence of a regulatory normative document, the management of educational institutions has the right to make decisions regarding the amount of study hours in one or another discipline. Under such circumstances, physical education mostly remains with a minimum or no educational load at all

The results of a pedagogical experiment on the comparative analysis of the level of physical fitness of first-year students of the University of Customs and Finance, specialty 262 «Law enforcement» for the years 2020-2022 are presented, taking into account the peculiarities of the organization of the educational process (online, offline training due to quarantine and martial law). The dependence between the decrease in specially organized motor activity and the deterioration of the level of physical fitness of student youth, in particular future law enforcement officers, has been scientifically substantiated.

We see a wide range of issues as prospects for further research, including: conducting a more detailed analysis of students' motivations and interest in physical exercises during school and extracurricular hours; development and implementation of self-study methods for students of specialty 262 "Law enforcement activity" in order to maintain a sufficient level of physical fitness in the long term; conducting additional studies of indicators of physical development and functional state of students, etc

Keywords: *physical education, health, motor activity, level of physical fitness, law enforcement officer, institution of higher education.*

УДК 159.99

DOI 10.31733/2078-3566-2022-6-554-562

Інна ШИНКАРЕНКО®

кандидат психологічних наук, доцент
(Дніпропетровський державний університет
внутрішніх справ, м. Дніпро, Україна)

СІМ'Я В УМОВАХ ВІЙНИ: ПСИХОЛОГІЧНІ, ПСИХОСОЦІАЛЬНІ ТА ПСИХОПАТОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ

Досліджено основні функції сім'ї та їх трансформація під час війни. Окреслено проблеми, що впливають на існування родини у кризовий період. Закцентовано увагу на провідній ролі сім'ї у виникненні патогенних ситуацій та психотравмуючих переживань. Розглянуто наслідки впливу труднощів на психіку членів родини, зокрема, психопатологічні чинники нервово-психічних розладів. Порушено питання родинного виховання у сім'ях біженців, ускладнення дитячо-батьківських взаємовідносин. Розглянуто проблему насильства, підліткової девіації, девіантного материнства внаслідок згвалтувань.

Ключові слова: *сім'я, функції сім'ї, патогенна ситуація, психотравмуючі переживання, нервово-психічні розлади, девіація, насильство.*

Постановка проблеми. Війна залишила відбиток на житті та психіці кожного українця. Страх, депресії, зриви, апатія, поганий настрій, нав'язливі думки супроводжують усіх, хто побачив і відчув війну. Не є винятком і проблеми, що

© І. Шинкаренко, 2022

ORCID iD: <https://orcid.org/0000-0003-0040-2010>

inna.shinkarenko1@gmail.com